

Tema 1 MOVIMENT ONDULATORI

1. a) El període és $T = 2 \cdot 2 = 4$ s. La freqüència és $N = 1/T = 1/4 \text{ s}^{-1} = 0,25$ Hz. L'amplitud és $A = 10/2 \text{ cm} = 5$ cm.

b) La rapidesa és màxima en el punt central del segment agranat en l'oscil·lació ($x = 0$) i mínima (nul·la) en els extrems.

2. Derivant $x = A \cos(\omega t + \varphi_0)$ obtenim $v = dx/dt = -A \omega \sin(\omega t + \varphi_0)$

A partir de l'equació trigonomètrica

$$\sin^2(\omega t + \varphi_0) + \cos^2(\omega t + \varphi_0) = 1 \quad \text{obtenim:}$$

$$\left(\frac{v}{A\omega}\right)^2 + \left(\frac{x}{A}\right)^2 = 1$$

i aïllant v :

$$v = \omega \sqrt{A^2 - x^2}$$

El valor de $v_{\text{màx}}$ no depèn de la fase inicial, és dir, de l'instant en què comencem a comptar el temps.

No obstant, el valor de $v = -A \omega \sin(\omega t + \varphi_0)$ sí que depèn de la fase inicial.

3. a) Com que $v_{\text{màx}} = A \omega = A \cdot 2\pi N$; aleshores $N = \frac{v_{\text{màx}}}{2\pi A} = 212$ Hz

b) Per a contestar tindrem en compte les equacions $v_{\text{màx}} = A \omega$ $a_{\text{màx}} = A \omega^2$

b₁) Ambdós magnituds es dupliquen.

b₂) Al duplicar T , ω es divideix per 2; per tant, $v_{\text{màx}}$ es divideix per 2; $a_{\text{màx}}$ es divideix per 4.

b₃) En aquest cas, $v_{\text{màx}}$ no canvia; $a_{\text{màx}}$ es redueix a la meitat.

4. De l'equació $T = 2\pi \sqrt{\frac{L}{g}}$ calculem $g = 9,79 \text{ m/s}^2$

5. a) Recordant l'equació obtinguda en l'activitat 2, $v = \omega \sqrt{A^2 - x^2}$

l'expressió d' E_c queda així: $E_c = \frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m \omega^2 (A^2 - x^2)$

i recordant que $\omega^2 = k/m$, resulta: :

$$E_c = \frac{1}{2} K (A^2 - x^2)$$

b) Com acabem de demostrar, $E_{\text{mec}} = \frac{1}{2} K A^2$. Per a expressar-la en funció de la freqüència, utilitzem la relació $\omega^2 = k/m$, amb $\omega = 2\pi N$:

$$E_{\text{mec}} = \frac{1}{2} m \omega^2 A^2 = \frac{1}{2} m (2\pi N)^2 A^2 = ct \cdot N^2 \cdot A^2$$

c) La gràfica d' E_p és parabòlica, com correspon a la equació $E_p = 1/2 kx^2$.

Com $E_c = \frac{1}{2} K (A^2 - x^2)$ el seu valor màxim correspon a la posició $x = 0$ i en $x = +A$, $x = -A$, és nul·la.

Finalment, $E_{\text{Mec}} = ct$ per això la seua gràfica és una recta horitzontal, l'altura de la qual equival al valor màxim d' E_p o d' E_c .

6. a) T es duplica, ja que $T = 1/N$.

b) Com $v_{\text{màx}} = 2\pi N A$, el seu valor es redueix a la meitat.

c) Com $E_{\text{Mec}} = ct \cdot A^2 N^2$, el seu valor es redueix a la quarta part.

9. La variació espai-temporal simultània en tot el mig d'una determinada propietat és propi i característic d'un MO. Sobre la conducció tèrmica en una barra metàl·lica sabem que es produeix un estat estacionari dels valors de la temperatura en cada punt, és a dir que no canvien amb el temps, el mateix que ocorre amb les ondulacions d'arena que es formen en una platja.

12. Canvia la velocitat de propagació i amb ella la longitud d'ona. Per això, com cada mig determina la rapidesa i la classe d'ona, tenim les ones P (longitudinals) i S (transversals) que es transmeten amb distinta rapidesa, unes per tots els mitjans i les altres només en els sòlids.

13. Com la relació entre les magnituds implicades és $\lambda = v/N$, calculem directament:

$$\lambda_1 = v_1/N = 0,72 \text{ m}; \quad \lambda_2 = v_2/N = 0,18 \text{ m}$$

14. Les dades són: $\omega = 100 \text{ s}^{-1}$ $k = 50 \text{ m}^{-1}$. Determinem v a partir de $k = \omega/v$; $v = \omega/k = 2 \text{ m/s}$
 $\omega = 2\pi N$ d'on aïllem $N = \omega/2\pi = 15,92 \text{ Hz}$; $T = 1/N = 0,0628 \text{ s}$

15. a) Comparant amb l'equació $y(x, t) = A \cos(\omega t - kx + \varphi_0)$ m obtenim:

$A = 0,05 \text{ m}$; $\omega = 2\pi N = 50\pi$; $N = 25 \text{ Hz}$; $k = 2\pi/\lambda = 20$; $\lambda = \pi/10 \text{ m} = 0,314 \text{ m}$; $\varphi_0 = \pi/3 \text{ rad}$.

b) Derivant l'equació de l'ona, obtenim la rapidesa d'un punt en funció de x i t :

$v = -0,05 \cdot 50\pi \cdot \text{sen}(50\pi t - 20x + \pi/3) \text{ m/s}$ i amb les condicions $x = 0,5 \text{ m}$, $t = 2,05 \text{ s}$, resulta: $v = -7,854 \text{ sen}(50\pi \cdot 2,05 - 20 \cdot 0,5 + \pi/3) = -7,854 \cdot (-0,454) = 3,56 \text{ m/s}$

16. De l'equació deduïm que el nombre d'ones és: $k = 20 \text{ m}^{-1}$, i recordant la seua relació amb λ , $k = 2\pi/\lambda$, tenim: $\lambda = 2\pi/k = 0,314 \text{ m}$

a) Estan en fase si la distància mínima és igual a $\Delta x = \lambda = 0,314 \text{ m}$.

b) Estan en oposició de fase si la distància mínima és: $\Delta x = \lambda/2 = 0,157 \text{ m}$

c) Utilitzem l'equació de proporcionalitat

$$\Delta\varphi = \frac{2\pi \cdot \Delta x}{\lambda}; \Delta x = \frac{\Delta\varphi \cdot \lambda}{2\pi} = \frac{75^\circ \cdot 0,314}{360} = 0,065 \text{ m}$$

17. Evidentment, l'energia dependrà de l'amplitud del moviment (colpejar amb més o menys força el diapasó...); d'altra banda, a igualtat d'amplitud, l'energia transferida a l'aire pel diapasó o la corda haurà d'augmentar al fer-ho la freqüència d'oscil·lació. En efecte, com demostrem a l'estudiar el MAS, $E_{\text{MEC}} = \text{cte } A^2 N^2$.

18. Com hem demostrat, $I = \text{cte } A^2 N^2$. Substituint en l'equació de la potència, $P = IS$, i tenint en compte que l'amplitud és la mateixa per als dos focus, obtenim l'equació que ens interessa en aquest cas concret: $P = \text{cte } A^2 N^2 S = \text{cte}' N^2$. Per tant, $P/N^2 = \text{cte}'$

$$\frac{P_1}{N_1^2} = \frac{P_2}{N_2^2}; P_2 = \frac{P_1}{N_1^2} \cdot N_2^2 = 5,56 \text{ w}$$

19. L'equació de l'absorció és $I = I_0 e^{-\beta x}$.

Si fem en l'equació $I = I_0/2$ i $x = a$, sent a la grossària de semiabsorció, tenim:

$I_0/2 = I_0 e^{-\beta a}$; $1/2 = e^{-\beta a}$; $\text{Ln } 1/2 = -\beta a$; $a = \text{Ln } 2 / \beta$ Comprovem que si β augmenta, a disminueix, com és lògic.

20. En l'equació de l'absorció $I = I_0 e^{-\beta x}$ aïllem $\beta = \frac{-\text{Ln } I/I_0}{x} = 0,248 \text{ cm}^{-1}$

Cal remarcar que el coeficient d'absorció lineal té dimensions (L^{-1}), la qual cosa cal tindre en compte al triar la unitat en què s'expressa la grossària del material absorbent.

21. Com la intensitat per a un front esfèric disminueix amb $1/r^2$, tenim:

$$I_1 = \frac{P_1}{4\pi R_1^2} = \frac{30\text{mw}}{4\pi(12\text{m})^2} = 0.0166\text{mw} \quad I_2 = \frac{P_{21}}{4\pi R_2^2} = \frac{30\text{mw}}{4\pi(20\text{m})^2} = 0.006\text{mw}$$

Per a determinar el tipus d'interferència entre els dos sons cal calcular el desfasament entre ambdós, a causa de la diferència de distàncies entre els focus i el micròfon; la longitud d'ona dels sons és:

$$\lambda = v/N = 0,57 \text{ m}$$

La diferència de camins és $20 - 12 = 8 \text{ m}$; en esta longitud caben $8/0,57 = 14$ longituds d'ona, la qual cosa significa que la interferència és totalment constructiva.

$$\Delta\varphi = \frac{2\pi \cdot \Delta x}{\lambda} = \frac{2\pi \cdot 8}{0,57} = 28\pi$$

Per tant,

$$I_{\text{TOTAL}} = I_1 + I_2 = \mathbf{0,0226\text{mw}}$$

22. En la goma de 60 cm caben dos ones completes, $d = 60 \text{ cm} = 2\lambda$; per tant, $\lambda = 30 \text{ cm}$. De la relació $\lambda = v/N$ obtenim $v = \lambda N = 0,3 \cdot 50 = 15 \text{ m/s}$

23. a) Si focus i observador s'allunyen entre si, tant per raonament com per l'anàlisi de l'equació, deduïm que la freqüència percebuda *disminueix*.

b) Es tracta del cas contrari a l'anterior, després la freqüència percebuda *augmenta*.